

DĚJINY

STAVBY JUBILEJNÍHO CHRÁMU PÁNĚ

RŮŽENCOVÉ PANNY MARIE

V HRABŮVCE.

Nový chrám Páně Růžencové P. Marie v Hrabůvce u Vítkovic,
postavený na oslavu jubilea 60letého panování J. V. císaře a krále Františka Josefa I.

DĚJINY

STAVBY JUBILEJNÍHO CHRÁMU PÁNĚ RŮŽENCOVÉ PANNY MARIE V HRABŮVCE.

NA PAMÁTKU POSVĚCENÍ CHRÁMU PÁNĚ DNE 16. ŘÍJNA 1910
VYDÁNO DLE USNESENÍ

VÝBORU JEDNOTY RŮŽENCOVÉ PANNY MARIE
V HRABŮVCE.

V PRAZE 1910.
TISKEM ALOISA WIESNERA V PRAZE.
NÁKLADEM VLASTNÍM.

I.

Snahy o postavení nového kostela v Hrabové.

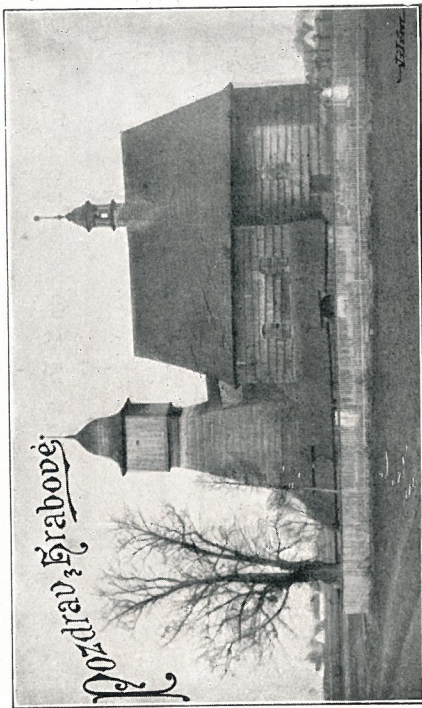
Jednota Růžencové P. Marie v Hrabůvce.

Jižně od Mor. Ostravy a Vítkovic na levém břehu Ostravice rozkládají se staré osady Hrabůvka a Hrabová. Z dějin osad těchto poznamenati dlužno toto. Obec Hrabová a s ní asi současně neb nedlouho později postavená Hrabůvka založeny a osazeny kolem roku 1230 asi biskupem Olomouckým Brunonem (1245—1281), jenž za doby krále Přemysla Otakara II. byl zemským hejtnanem moravským. První zmínka o Hrabové děje se roku 1297. (Cod. dipl. Mor. III. p. 403, V. 73, 75.)

Dějiny osad těchto jsou úzce spojeny s minulostí osad Paskova a Staré Bělé. Jak se zdá, byla již v 15. století v Hrabové duchovní správa. Ani osady tyto nezůstaly ušetřeny bouří náboženských oněch dob, ač lid zůstal v jádru vždy katolickým. Tak možno souditi z dopisu tehdejšího majitele panství Stibora Syrakuského z Pěrkova, jenž roku 1580 žádal biskupa Olomouckého Stanislava II. Pavlovského (1579—1598) o katolického kněze. Jelikož při tehdejší nedostatků katolického kněžstva žádosti jeho asi nemohlo býti vyhověno, zůstala farnost Hrabovská bez katolického kněze. Za to však působil v ní kazatel protestantský, což poznáváme z toho, že biskup Stanislav prosil r. 1597 zmíněného pána, by kazatele protestantského na svém panství netrhl, a nemožno-li mu postarati se o katolického kněze, farnost nechal spravovati duchovenstvem ze Staré Vsi. (Corresp. XVIII. F. 249.)

V nastalé na to válce třicetileté trpěl i zdejší kraj a osady, a jako jinde, klesl i zde značně počet obyvatelstva. Tehdy

kolem roku 1632 připomíná se v Hrabové farář Martin Fulkovius, jenž spravoval faru Hrabovskou, Paskovskou a Starobělskou. Tento přenesl sídlo své z Hrabové do Paskova, kdež i jeho nástupci nadále sídli. Kostel pak Hrabovský stal se filiálním Paskovského až do roku 1781, kdy zřízena při kostele Hrabovském kaplanka a roku 1784 samostatná duchovní správa. Jako památka z dob první fary Hrabovské před válkou třicetiletou zůstal lán polí v Hrabové, jenž, když farář přesídlil do Paskova, přivtělen k faře Paskovské, při níž dosud se nalézá. Jako všechny osady na Ostravsku, tak i Hrabová a Hrabůvka vzrostly v posledních

Farní chrám Páně v Hrabové.

50 letech měrou netušenou. Začátkem minulého století bylo v Hrabové 81 čísel a 423 obyvatel, v Hrabůvce 38 čísel, 197 obyvatelů. Roku 1860 v Hrabové 985, v Hrabůvce pak jen 380 obyvatelů.

Roku 1900 napočítáno v Hrabové 1700 a v Hrabůvce 2311 obyvatelů. Dnes však má Hrabůvka již asi kolem 3500 obyvatelů.

Obě osady od počátku v ohledu církevním byly spojeny tak, že Hrabůvka přifařena do Hrabové. Náboženským potřebám sloužil malý, dřevěný kostelíček, vystavěný asi r. 1564. (Ustní podání vykládá, že kostel již před tím postaven byl v Metýlovicích a odtud do Hrabové převezen.) Kostel nalézá

se v severní třetině osady Hrabové na místním starém hrbitově a obsahuje loď v délce 9·7 m. při šířce 8·4 m., presbyterář v šířce 6 m. při délce 6 m., pak věž, která těsně v ose kostela připojena jest. Kostel zroben ze dřevěných trámových stěn, jež zvenci šindelem jsou obity. Zvenci kostela upraveny jsou okolo věže a na obou stranách nízké přístavky, aby chráněny byly základní trámy před vniknutím dešťových vod do základů.

Kostel potřebuje stálých oprav, a jak zřejmo, úplně nedostačuje. Proto od dávných let učiněny pokusy, zbudovati pro stále rostoucí farnost Hrabovskou nový, zděný kostel.

Tak již v 50tých letech minulého století jednáno o stavbě kostela. Stavba však z různých příčin odložena. Přípis c. k. okr. hejtm. v Místku dt. 2./9. 1852 č. 7229.) Než čím dále, tím více se poznávalo, že blíží se doba, kdy dřevěný kostelíček nebude dostačovati, proto začal důst. p. farář Ignác Kocvrlich r. 1880 sbírat peníze na stavbu nového kostela.

První položka přichází zmíněného roku v obnosu 206 zl. I od duchovní vrchnosti čas od času naléháno, by uspěla se stavba kostela. (Přípis vd. úřadu děkanského v Místku a vyřízení visitace r. 1894 č. 986.) Jelikož i osadníkům obou obcí zamlouvala se snaha, postaviti nový kostel, sbírány milodary a jednáno o stavebním místě. Brzy po příchodu nového dp. faráře Vojtěcha Růžičky (12. února 1898) svolal starosta Hrabovský Ludvík Staněk, dne 1. května 1898 obecní výbor v Hrabové a zástupce obce Hrabůvky, jakož i dp. faráře Růžičku k poradě o zakoupení stavebního místa pro nový kostel.

Záležitost tato skončena později tím, že stala se záměna částí pozemků obce Hrabové a rolníka p. Antonína Mička. Zjednáno vskutku místo velmi výhodné a prostranné asi na nejvyšším bodu v obvodu obou obcí. S volbou touto však někteří v Hrabové nebyli spokojeni, což zřejmě projevono na schůzi dne 2. února 1899. Z této a z jiných příčin odkládáno neustále se stavbou kostela, až r. 1905 dne 9. dubna při schůzi podepsána žádost říšskému poslanci za Ostravsko, p. Dr. M. Hrubanovi, aby se informoval ve Vídni, zdaž by stát neposkytl na stavbu kostela nějakou podporu a za jakých podmínek. Za kladných poměrů že by podaly zdejší osady příslušnou petici. Umičeti se nedají v době této zaslужby dp. faráře Růžičky, jenž s mravenčí plíí přispěvky

sbíral a fond dp. farářem Kocvrlichem založený, značně rozmnožil. Za něho utvořeny fondy obce Hrabové, obce Hrabůvky a fond společný. Příspěvky z obce Hrabové plynuly do fondu Hrabovského, příspěvky obce Hrabůvecké do Hrabůveckého, cizí pak do společného, jenž na konci každého roku se dělil polovici věnovav fondu Hrabovskému a polovici fondu Hrabůveckému.

Po odchodu dp. faráře Vojtěcha Růžičky a příchodu nového faráře dp. Ant. Mohapla, vstoupila stavba kostela do nového stadia. Dne 30. července 1905 svolán kostelní konkurenční výbor farnosti Hrabovské a v památné této schůzi usneseno postaviti nový zděný chrám Páně nákladem kostelního konkurenčního výboru. Co pak místa se týče, usneseno, aby nový kostel postaven byl na místě, jež se určí kostelním konkurenčním výborem po vyžádání dobrozdání obou obcí a souhlasu c. k. politického, jako stavebního úřadu v Mor. Ostravě. Zároveň usneseno, dáti vypracovati plány. Ve smyslu usnesení tohoto dále pracováno. Zhotovení plánů jakož i rozpočtu svěřeno p. architektu v Mor. Ostravě, Josefu Pokornému. Plány a rozpočet předloženy 5. července 1906.

Brzy na to odebrala se deputace, skládající se z pánů Jana Golata, starosty v Hrabůvce, Ludvíka Staňka, starosty v Hrabové a Antonína Mohapla, faráře, do Olomouce k Jeho Excellenci. Nejdůstojnější kníže-arcibiskupské Milosti Dr. Františku Bauerovi.

Plány kostela, jenž měl býti vybudován v nádherném slohu barokovém, nebyly Jeho Excellenci zamítnuty. Proto vypracována petice k vys. c. k. vládě o subvenci a dne 29. října 1906 odebrala se deputace skládající se z pánů Josefa Klegy, předsedy konkurenčního výboru, Ludvíka Staňka, starosty v Hrabové, Jana Vogta, radního v Hrabové, a dp. faráře Antonína Mohapla, do Vídně. Deputace se ujali s největší ochotou pp. poslanci Dr. M. Hrubana Dr. Ant. Stojan a tlumočili prosby její jak v ministerstvu kultu a vyučování u p. sek. čefa rytíře Husarka, tak i u J. E. pana ministra krajana Dr. B. Pacáka. Deputace, již ve Vídni slíbena podpora, vracela se s růžovými nadějami zpět.

O místě stavebním jednal kostelní konkurenční výbor dne 24. května r. 1906 a uznáno, že nejvhodnější místo pro kostel je na obecním pozemku, který svým časem obcí Hrabovou byl zaměněn, totiž na návrší u Adámkového. Zástup-

cové obce Hrabové však prohlásili, že v zájmu svého poslání nemohou hlasovati pro místo toto a vzdali se hlasování. Přijato tedy od kost. konk. výboru jmenované místo za jedině pro obě obce vyhovující. Dne 4. prosince r. 1906 konána komise, jež mimo jiné rozhodovati měla i o stavebním místě. Obec Hrabůvka žádala, aby kostel postaven na návrší u Adámkového, většina zástupců obce Hrabové však žádala, aby kostel postaven byl v Hrabové vedle starého kostela. Konečně zástupce obce Hrabové se vyslovil, že obec Hrabová vůbec neprodá svůj pozemek na návrší.

Následkem toho vyřizena žádost kostelního konk. výboru o subvenci v tom smyslu, že c. k. vláda je ochotna dáti subvenci na stavbu nového kostela, nechť však předloží se nové plány a obce se sjednotí na stavebním místě. C. k. vládě však zamlouvá se místo na návrší.

„Die Erwägungsnahme des Ansuchens der Pfarrgemeinde Hrabowa um Gewährung einer Subvention zur teilweisen Bestreitung der Kosten für den Bau einer neuen Pfarrkirche für den dortigen Pfarrsprengel, sowie die Erteilung der patronatsämtlichen Zustimmung zu diesem Neubaue müssen daher jenem Zeitpunkte vorbehalten bleiben, bis ein im Sinne der obgedachten technischen Äußerung verfaßtes Projekt für diesen Kirchenbau vorliegen wird, welches wesentlich niedrigere Baukosten, als das vorliegende Projekt, dann eine zweckmäßige Grundrißlösung und einfachere Bauformen aufweisen wird.“

Insoferne weiters aus den in dieser technischen Äußerung angeführten Gründen nur die in Hrabowa bei Witkowitz gelegenen und dieser Gemeinde gehörigen Grundparzellen Nro. 48/1, 46/1 und 47 als Bauplatz für die neue Kirche des gegenwärtigen Pfarrsprengels von Hrabowa in Betracht kommen können, so wird bemerkt, daß für den Fall, als es zum Neubaue der Pfarrkirche kommen sollte, welche sowohl für die Katholiken in Hrabowa als auch für jene in Hrabůvka bestimmt wäre, die Gewährung der fraglichen Subvention unter allen Umständen auch an die weitere Bedingung geknüpft werden müßte, daß die lokalen Faktoren sich auf den bezeichneten Bauplatz eignen.“

Dohoda? Obec Hrabůvka stála na svém — Hrabová taktéž na svém. V lednu 1908 učiněn poslední pokus o stavbu

nového společného kostela. Dp. farář, Ant. Mohapl, a rolník, Fr. Adámek z Hrabové, odebrali se do Olomouce a žádali o povolení zakoupiti pozemek pí. J. Hulové pro kostel.

J. M. Dr. Ant. Cyr. Stojan,

probošt v Kroměříži a předseda Jednoty růžencové P. Marie v Hrabůvce,

Než i tento pokus zůstal bez výsledku, a myšlenka na stavbu společného kostela usnula.

Téhož roku podala obec Hrabová žádost na komisi za zřízení nového hřbitova. Komise odbývána dne 28. srpna, a rozhodnuto, aby každá obec si postavila svůj hřbitov.

Když takto rozhodnuto, a obci Hrabůvce definitivně poručeno zříditi si svůj nový hřbitov, a když počet tříd školních v Hrabůvce dostoupil 11, oživena v Hrabůvce myšlenka na postavení vlastního kostela a zřízení samostatné duchovní správy v Hrabůvce samé. Proto odebral se dp. farář Ant. Mohapl se zástupci obce Hrabůvky pp. Karlem Haladěm a Ludvíkem Malíkem nejdříve do Olomouce k Jeho Milosti Dr. Karlu Wisnarovi, generálnímu vikáři arcidiecese Olomucké, a odtud pak do Kroměříže k Jeho Milosti, nejdůst. p. proboštu Dr. Ant. Stojanovi.

Tento ujal se záležitosti s horlivostí jen jemu vlastní, a podány ihned ku schválení stanovy Jednoty růžencové Panny Marie v Hrabůvce, jejíž účelem je postavení kostela a zřízení duchovní správy v Hrabůvce. Dne 29. prosince r. 1908 zavítal pak nejdůst. p. probošt do Hrabůvky, a svolána ustavující valná hromada Jednoty.

Při schůzi této konstituován výbor a bylo usneseno, na památku 60letého panování J. V. císaře a krále, Františka Josefa I., postaviti v Hrabůvce nový jubilejní kostel a zříditi samostatnou duchovní správu, a zároveň usneseno podati ihned žádost za dotaci kněze v Hrabůvce a sbíratí příspěvky.

Předsedou nové Jednoty zvolen Dr. Ant. Stojan, místopředsedou p. Jan Golat, starosta v Hrabůvce, jednatelem Frant. Mikeska, radní v Hrabůvce, a pokladníkem Jos. Chmelař, c. k. poštovní v Hrabůvce. Protektorem Jednoty pak dle stanov byl dp. farář z Hrabové, Ant. Mohapl.

Členy výboru zvoleni pp.: Karel Haladě, Frant. Plandor, Frant. Žatek, Frant. Brada, Frant. Steblo, Frant. Lipový, Frant. Krulíček, Stanislav Pánek, Alois Rožnovský, Frant. Chýlák.

Náhradníky zvoleni pp.: Knop Leopold, Tomáš Josef, Josefůvský Gabr., Šmýra Frant., Knop Josef.

Revisory pp.: Malík Ludvík, Doležel Josef.

II.

Stavba kostela.

Když rozhodnuto bylo, postaviti v Hrabůvce kostel, jednáno o místě stavebním a zvoleno posléze místo v celé osadě nejvhodnější, na pozemku p. Fr. Stebly. Obec slíbila, že místo daruje, dostane-li se Hrabůvce dotace kněze. V Jed-

notě Růžencové Panny Marie bylo čile pracováno. Žádáno o podpory, vyslání sběratelů s prosbou o milodary, požádán o subvenci gen. ředitel velkozávodu vítkovických p. B. Schuster a zároveň i občané hrabůvečtí.

A Bůh žehnal šlechtěným snahám těm!

Příspěvky se scházely, p. gen. ředitel B. Schuster slíbil 10.000 K, pan Ant. Mikeska z Přívozu poslal 100 K, p. Jos. Mikeska z Vítkovic 50 K, pan Ant. Mikeska z Ostravy 25 K a málo bylo těch, již prosby by byli oslyšeli. Rolníci hrabůvečtí se pak uvolili dovézt ke kostelu všechny stavební materiál zdarma.

Dle rady nejdp. probošta Stojana počato s přípravnými pracemi ihned v zimě a, sice dovozem cihel. Okamžik ten byl přiměřeně oslaven.

Bylo to dne 3. února 1909. Na místě pro kostel určeném postaven vkusný oltář. Jak z Hrabůvky, tak i z okolních osad sešlo se hojně lidu u kaple, kdež duchovní správce, dp. Ant. Mohapl, s dp. kaplanem, Jos. Herodkem, vykonal přípravné modlitby, načež uspořádán průvod za zpěvu písně „Tisíckrát pozdravujem Tebe“ ku staveništi. Dojemný byl pohled, když přes třicet okrášlených a cihlami naplněných vozů za zpěvu písně „Tisíckrát pozdravujem Tebe“ vjelo na stavební místo, kdež poprvé uctěna královna sv. Růžence a vysílány prosby k nebesům za zdar podniku; načež skládány cihly.

A byly to paní a hospodyně hrabůvecké, jež první cihly s vozů snesly a urovnaly na staveništi. Cihly všechny do jara dovezeny. Nastalým jarem nastala i práce v poli, a proto při pilné práci polní ustal ruch na staveništi, a zdálo se, jakoby ty nepřehledné řady cihel smutně volaly: „Smilujte se nad námi!“ Nechybělo tenkrát ani těch, kteří s posměchem poukazovali, že se stavby kostela sejde — cihly že budou na měšťanku atd.

Než když i na staveništi pusto, v tichosti dále pracováno, a byl to p. J. Golat, starosta obce, jenž ani tehdy, kdy druží na duchu klesali a vidouce tak mnohé nepřátele nového kostela a velké překážky, ustoupiti chtěli, myslí neztratil, nýbrž, ač churav a upracován, mladickým nadšením naplněn, jakoby nové síly jednotě dodával. Jemu pak po boku věrně a neohroženě, nelekačce se protivníků, stáli pan Fr. Mikeska, radní a p. J. Chmelař, c. k. poštovní v Hrabůvce, jakož i dp. farář Ant. Mohapl.

Tehdy, když nepřátelé kostela plesali, zadáno zhotovení plánů a rozpočtů firmě „Grossmann a Fiala“ v Mor. Ostravě. Předložené plány se zamlouvaly, a proto dne 18. září zadána stavba nového kostela firmě „Grossmann a Fiala“ za 81.000 K.

Po zadání stavby započal nový čilý ruch na staveništi. Kopány základy a svážen šterk do základů. Dne 10. října pak slavnostně základní kámen kostela posvěcen. Památný okamžik ten nevyvázil občanům hrabůveckým nikdy z mysli. Na staveništi postaven vkusný oltář a tribuny. Zmíněného pak dne po 9. hod. dopol. počali se hosté scházeti.

Slavnost tuto počtli svou návštěvou p. c. k. okresní hejtman, Dr. Viktor ze Gschmeidlerů, p. c. k. okresní komisař, Dr. Bittner, p. c. k. ingénieur, Starosta a p. ředitel továrny hrabůvecké, Fuchs.

Z duchovenstva pak dlužno uvésti nejduš. p. světitele Dr. A. Stojana, kanovníka Špičku z Mor. Ostravy, Monsign. P. Kuču z Vítkovic, Fab. Gregárka, faráře ve St. Bělé, Fr. Lepářka ze Zábřehu, Ant. Poledníka, děkana z Ratimova a Ludvíka Pinkavu, kaplana z Paskova.

Přes nepříznivé počasí sešlo se tisíce lidu. Když pak došla církevní processí z Hrabové, vedená P. Jos. Herodkem a L. Pinkavou, a z Ratimova vedené dp. děkanem Poledníkem, vystoupil nejduš. p. probošt na připravenou kazatelnu a slovy úchvatnými vyložil význam kostela pro obec i jednotlivce, skončil nadšeným „Kostel stavíme a stavení budeme“. Po kázání posvětil nejduš. p. probošt základní kámen a celé základy nového kostela, načež slavnost ukončena slavnou mší sv., již sloužil opět nejduš. p. probošt.

Odpoledne posvěcena byla nejduš. p. proboštem kaplička, v níž prozatím při pohřbech sloužena bývá mše sv., načež průvod odebral se na nový hřbitov, jenž p. proboštem slavnostně posvěcen. Případné kázání proslovil nejduš. p. kanovník Špička.

Jelikož předseda jednoty, p. probošt při svěcení uznal, že kostel by byl malý, prodloužen za cenu 8000 K, takže celý náklad na kostel obnáší 89.000 K.

Po posvěcení základního kamene pracováno pilně na stavbě kostela, až do zimy 1909, načež stavba přikryta.

Než i v zimě pamatováno na kostel a dovoženo na 300 fůr trusky návozu pod kostel.

Na jaře v dubnu r. 1910 započato s pokračováním stavby, a již koncem května byla hrubá práce zednická ukončena.

Na věž postavena krytba a dne 12. června byl kříž na věž slavnostně posvěcen. A zase to byl milovaný náš předseda, nejd. p. probošt Dr. Stojan, jenž ku slavnosti té k nám zavítal a kříž posvětil. Po vztýčení kříže na věž byla s vrcholku věže p. architektem Fialou povolána sláva Jeho Svátosti Piu X., Jeho Veličenstvu císaři a králi Františku Josefovi I., nejd. p. proboštu Dr. Stojanovi, obci Hrabůvce, c. k. okresnímu hejtmánovi V. ze Gschmeidlerů, kanovníku Špičkovu, starostovi p. Golatovi, p. Mikeskovi a p. Chmelařovi. Slavnosti zúčastnil se i nejd. p. kanovník Špička z Mor. Ostravy.

Koncem července dokončena krytba na kostele i věži. V měsíci srpnu pracováno hlavně na omítce kostela a den po dni ztrácelo se lešení a objevovala se ušlechtilá a velebná postava nového kostela, až konečně dne 6. září ztratilo se poslední lešení. Uvnitř pak pracováno do 18. září.

III.

Vnitřní zařízení kostela.

Aby jednotu Růžencové Panny Marie dosáhla cíle vytknutého, bylo jí třeba postarati se i o vnitřní zařízení kostela a o nepotřebnější posvátná roucha a nádoby. Proto v zimě v měsíci prosinci r. 1909 a lednu 1910, kdy na stavení kostela ustál veškerý ruch, pracováno na zjednání věcí potřebných do kostela. Starosta obce, Jan Golat, radní, Fr. Mikeska, a farář, Ant. Mohapl, vydali se na mnohdy trnovou a křížovou cestu „žebroty“. Než Bůh žehnal krokům jejich, a zase bylo málo těch, již by před nimi dvěře byly zavřeli. A takto milodary zjednáno téměř celé vnitřní zařízení.

I. Hlavní oltář ku počtě Růžencové P. Marie. Největším dobrodincem při zjednání byl zemřelý stařeček Josef Lička, jenž na oltář věnoval 1400 K a ve své závěti ještě 100 K. Mimo to uvéstí třeba sbírku hutníků z Hrabůvky v obnosu 500 K. Zhotovení oltáře svěřeno Fr. Cellerovi, řezbáři v Olomouci. Oltář zhotoven v čistém slohu romanském ze dřeva, obraz pak vymalován dle obrazu českého malíře Emanuela Dítěte u sv. Jiljí v Praze.

II. Vedlejší oltáře uvolili se darovati p. Karel Haladě s rodinou jeden, a p. Fr. Šmíra a Víta s rodinou druhý. Na

obraz sv. Antonína k jednomu oltáři daroval p. Pinkava z Paskova 220 K, k druhému Joh. Steblova 200 K.

III. Kazatelnu slíbil dp. farář Hrabovský, Ant. Mohapl. IV. Varhany slíbily ct. rodiny Jana Golata, starosty, a Frant. Stobly, rolníka v Hrabůvce. Varhany objednány u firmy J. Tuček v Kutné Hoře za cenu 3000 K. Varhany tyto jsou soustavy kuželové, pneumatické a mají 1 manuál se 54 chromatickými klávesami C—f'' a pedál s 27 chromatickými klávesami C—d', 9 znejících rejstříků a 7 spojek a smeček.

Disposice:

Manuál:

1. Principal 8'
2. Gamba 8'
3. Salicional 8'
4. Kryt 8'
5. Oktáva 4'
6. Fléta 4'
7. Mixtura $2\frac{2}{3}$ '
8. Subbass 16'
9. Cello 8'

Spojky:

1. Spojka pedálu s manualem.
2. Oktávová spojka na 4' na manuálu.

Kolektivy:

3. Piano.
4. Mezzoforte.
5. Forte.
6. Pleno.
7. Vypouštěč.

Všech píšťal je 486.

V. Zvony. Tyto objednány u firmy Arnošt Diepold v Praze v úhrnné váze 1931 kg. a laděny jsou v trojzvuku fis a cis.

První největší zvon vážící 1127 kg., je zasvěcen Růžencové P. Marii. Na jedné straně je obraz Bohorodičky s nápisem „Královno sv. Růžence, oroduj za nás“, na druhé straně pak je obraz J. V. císaře a krále Františka Josefa I. a pod ním nápis „Na památku 60letého panov. jubilea J. V. císaře a krále Františka Josefa I.“. Nad obrubou: „Nákladem architektů a stavitelů tohoto kostela Fr. Fialy a Fr. Grossmanna a c. k. poštmitra v Hrabůvce Josefa Chmelaře a jeho choti Františky ulit jsem byl Arnoštem Diepoldem zvonařem na Starém Městě Pražském, když starostou v Hrabůvce byl Jan Golat, farářem Ant. Mohapl, správcem škol Václav Jaroš L. P. MCMX.“ Zvon tento je darem stavitelů Fr. Fialy a Fr. Grossmanna a c. k. poštmitra v Hrabůvce, Jos. Chmelaře.

Druhý zvon, vážící 577 kg., je zasvěcen patronům moravským sv. Cyrilla a Methoději. Na jedné straně je obraz sv. Cyrilla a Methoda s nápisem „Sv. Cyrille a Methode, patronové země moravské, orodujte za nás“. Na druhé straně pak nápis „Ke cti a chvále Boží zjednali mě Jakub a Magdalena Pochtiolovi a František a Jana Mikeškoví v Hrabůvce L. P. MCMX. Ulil Arnošt Diepold zvonat na Starém Městě Pražském.“ Zvon tento je darem Jakuba a Magdaleny Pochtiolových a Františka a Jany Mikeškových z Hrabůvky.

Třetí zvon, vážící 227 kg., je zasvěcen sv. Vincenci a Františku Xaverskému. Na jedné straně zvonu je nápis „Zjednan jsem byl obětavostí Čenka a Arnošky Skuplíkových a Františka a Arnošky Linkových, řeznických mistrů v Hrabůvce u V. L. P. MCMX. Ulil Arnošt Diepold, zvonat na Starém Městě Pražském.“ Na straně druhé „Bych denně andělským pozdravem k modlitbě volal a jednou po smrti nad Vámi zalkal.“ Zvon tento je darem, jímž zvěcnili se řezníci mistři v Hrabůvce, kteří svým nákladem zvon tento pořídili dále.

Na malé vížce nad oltářem je malý zvon, vážící 40 kg. a věnován ke cti a chvále ukřižovaného Spasitele. Na jedné straně obraz ukřižovaného P. Ježíše, na druhé straně nápis „Ulil Arnošt Diepold“.

VI. Nový, stříbrný kalich daroval zmíněný stařeček Josef Líčka.

VII. Druhý kalich uvolil se darovati p. Alois Rožnovský, krejčovský závod v Hrabůvce.

VIII. Ciborium stříbrné uvolila se darovati rodina pana Jana Grygara, rolníka v Hrabůvce.

IX. Monstrance zakoupěna z milodarů.

X. Svícny na hlavní oltář darovány pí. Julií Hulcovou a její vnučkou, paní B. Glasarovou, majitelkou realit v Hrabůvce a ve Vítkovicích.

XI. Křížová cesta. Jelikož se jednotě jednalo, aby zjednáno, byť ne skvostné, tož přece umělecky správné a mysl k Bohu povznášející předměty do nového kostela, a nebylo již žádného dobrodince, jenž by větším darem chtěl přispět, uvolili se chudší a méně zámožnější zjednatí spojenými silami křížovou cestu, obětovavše každý dar na jeden obraz. Tak věnovali po jednom obrazu: Manželé Ignác a Marie Ulčákoví,

Innocenc Líčka s manželkou, rodina Laurenčíkova a Grafova, Josef Knopp s manželkou, František Bílek s manželkou, manželé Krulčíkovi, dp. P. Zamazal, katecheta z Mar. Hor, dp. Josef Herodek, kooperátor z Hrabové, Gabr. Josefovský s manželkou, manželé Maluchovi, rodina Stanislava Pánka, Josef Šigut, Josef Švrček a Karel Mutina s manželkami.

XII. Missal nádherný, věnován šlechtetným dobrodincem z Hrabové.

XIII. Missal zádušní, černý ornát, pluvial, kropáč, kaditelnici, kříž a svícny na vedlejší oltář věnovali dobrodinci.

XIV. Pořízení plachet na oltář a nejpotřebnějšího prádla převzala na sebe Karolina Grygarova za pomoci paní a hostyní v Hrabůvce.

XV. Na zakoupení posvátných rouch a nejpotřebnějších věcí darovali: pí. Johanna Tomšíková 60 K, p. Frant. Plandor, pí. Cecilie Ličková po 100 K, p. Frant. Žatek a pí. Terezie Leidolfová po 50 K, p. Rudolf Gross 30 K, pánové Jaroslav Vrána, L. Lövinger, pí. Hermina Velanci po 25 K, p. Arnošt Rožehnal, Leopold Knopp po 20 K, rodina Nohlova 15 K, rodina Kestlova a p. Ignác Kühnreich po 10 K, p. Polášek Ed. 4 K, p. Fr. Choleva a pí. Anna Staňková po 2 K, pan Alois Rožnovský sbírku na svatbě u Vantuchů 6-20 K, pan Jan Semerak 2-46 K, pí. Hlaváčová ze Staré Vsi 100 K, p. Jan Velký, obchodník z M. Hor 20 K, Nejmenovaný z Vítkovic 20 K, Nejmenovaný z Hrabůvky 100 K, Frant. Vításek, správce ze St. Bělé 10 K, Msgr. Dr. Stojan 25 K, Brady 8-10 K, rodina p. Jana Ličky 100 K, Johanna Zdieblová č. 105 v Hrabůvce 200 K, Nejmenovaný manželé v Hrabůvce na křížovou cestu 100 K.

Všem těmto šlechtetným dárcům volá Jednota „Pán Bůh zaplať!“

Zřízení duchovní správy a dotace faráře.

Již po delší dobu mezi dobře smýšlejícími v Hrabůvce ozývaly se hlasy po zřízení samostatné duchovní správy v Hrabůvce. A bylo to 22. května 1899, kdy na schůzi v hostinci p. Haladěje v Hrabůvce přání toto veřejně tlumo-

čeno. A co zdálo se jen zbožným neuskutečnitelným přáním, dosaženo přičiněním J. M. nejdůst. p. probošta Dr. A. Stojana. Když v listopadu r. 1908 dp. farář, Ant. Mohapl, se zástupci obce Hrabůvky v Kroměříži p. probošta za přispění prosil, slíbil tento všemožnou pomoc. Dne 29. prosince, jak uvedeno, založena Jednota Růž. P. Marie v Hrabůvce, jejíž účelem bylo, postavit chrám Páně a zřídit samostatnou duchovní správu v Hrabůvce. Hned při první ustavující schůzi usneseno podati žádost o zřízení samostatné duchovní správy. Ve smyslu usnesení toho podána 31. prosince r. 1908 prosba k vys. c. k. ministerstvu kultu a vyučování, by vys. c. k. vláda ohledem na stá.e rostoucí osadu a vzmáhající se počet škol, milostivě svolila k ustanovení samostatné duchovní správy a k dotování kněze z náboženské matice. Následkem žádosti této konáno dne 24. července r. 1909 komisielní jednání v Hrabůvce, by se vyšetřila potřeba samostatné duchovní správy a okolnosti případného vyřízení. Komisi předsedal a ji řídil p. c. k. okresní komisař Žilka z Mor. Ostravy. Pozvání byli zástupci obce Hrabůvky a Hrabové, jakož i dp. farář hrabovský, Ant. Mohapl.

Potřeba samostatné duchovní správy byla z důvodů v žádosti uvedených uznána. Jednota Růž. P. Marie a obec Hrabůvka se uvolila na dotaci přispěti obnosem 1000 K jednou pro vždy a kromě toho faráři platiti ročně 50 K. Obec Hrabová podala vyjádření, že proti vyřízení ničeho nenamítá, když obec Hrabůvka společně s Hrabovou zastoupeny v kost. konk. výboře se postarají o řádnou opravu kostela a fary v Hrabové a když obec Hrabůvka zřekne se všech nároků na stávající kostel a faru v Hrabové. Podmínky tyto starosta Jan Golat přijal. Přítomný dp. farář z Hrabové, Ant. Mohapl. proti vyřízení Hrabůvky ničeho nenamítal. Za takto pro obec Hrabůvku nanejvýš příznivých poměrů komise ukončena a věc odevzdána vys. c. k. vládě k dalšímu řízení.

V únoru r. 1910 pak jako vyřízení uvedeného komisielního řízení došel od vys. c. k. vlády přípis, zda obec Hrabůvka, zastupující katolíky obce Hrabůvky, resp. příští farní obec ve smyslu min. nařízení ze dne 31. prosince 1877 říš. zák. č. 5 z r. 1878, zapraví veškeré náklady spojené se zřízením a vydržováním duchovní správy, pokud výdaje tyto jiným způsobem kryty nejsou, vyjma ovšem dotaci duchovního, na niž obec dle svého usnesení ze dne 28. srpna r. 1909 bude přispívati jen 50 K ročně; dle toho budou tedy katolíci, resp. příští farní obec, musiti hraditi zvláště.

1. Náklad za vystavění kostela a budovy farní v Hrabůvce, pokud by náklad ten jinými prostředky (příspěvky spolku „Růž. P. Marie“, pak dary, výtěžkem sbírek a pod.) hrazen nebyl.

2. Kostelní potřeby, placení kostelních sluhů a udržování kostela i budovy farní, pokud by k účelům těm nestačilo jmění kostelní neb dary a nadace k účelu tomu věnované.

Při zasedání obecního výboru dne 11. dubna 1910 podmínky vys. c. k. vládou kladené přijaty, načež záležitost předložena k rozhodnutí.

A již v červnu zvěstoval nejdp. Dr. Stojan, že záležitost dotace kněze a zřízení duchovní správy je příznivě vyřízena.

Když protivníci kostela viděli, že záležitost kostelní přese všechny jejich snahy jde v před, zahájili ostrou palbu v novinách. A byli to zejména pp.: Golat, Mikeska, Chmelař a dp. farář Mohapl, na jejichž hlavy útoky novin pokrokových a sociálně-demokratických se sypaly. Než tím věc nezastavena, aniž poškozena. Dne 15. srpna obdrželi interesi tento přípis c. k. okresního hejmanství v Mor. Ostravě:

C. k. okresní hejmanství v Mor. Ostravě
dne 11. srpna 1910.

Čís. 17.768.

Zřízení fary v Hrabůvce u V.

Obecnímu představenstvu v Hrabůvce u V.

C. k. ministerstvo kultu a vyučování udělilo výnosem ze dne 13. června 1910, čís. 21.735 v principu státní souhlas ku zřízení samostatné římsko-katolické duchovní správy v Hrabůvce pro obvod obce této, resp. pro katolíky v obvodu tom bydlící, a projevilo ochoť převzít na náklad náboženského fondu doplatek na kongruu v obnosu 1271 K 53 h, jakož i na minimální zvýšení příjmů beneficiáta ve smyslu ustanovení zákona ze dne 24. února 1907 říš. zák. č. 56, pokud náklady tyto místními prostředky kryty nebudou; ale vše to pouze s podmínkou, že z důvodu zřízení a udržování duchovní správy nesmějí se činiti žádné jiné nároky a požadavky ani na náboženský fond ani na jiný fond veřejný a že tudíž ani fond náboženský ani jiný státem dotovaný fond nesmí býti požadován o přispění na stavbu kostela a budovy farní.

Zvláště se též vylučuje převzetí břemen patronálních náboženským fondem aneb jiným fondem dotovaným z prostředků veřejných.

Definitivní rozhodnutí stran zřízení fary musí se odložit až na tu dobu, až bude i stavba kostela i fary, dále trvalé udržování budov těchto, jakož i hřbitova, konečně krytí veškerých běžných potřeb kostelních pro všechnu budoucnost úplně zaručeno.

Ovšem musí před tím, než fara bude aktivována, též dotační kapitál 1000 K, přislíbený obcí Hrabůvkou býti splacen a s pupilární jistotou uložen.

Konečně musí dotační příspěvek pro farní úřad v Hrabově, obnášející 14 K ročně, býti vykoupen složením kapitálu 350 K.

Až všem těmto podmínkám se vyhová, bude nutno přistoupiti k sestavení listiny o zřízení fary (erekční listiny) a sice v osnově.

O tom se obecní představenstvo následkem výnosu c. k. mor. místodržitelství ze dne 17. června 1910, čís. 4273 vyznamává.

Stížnost Jana Riegla, Al. Věslávka a soudr. proti usnesení obecního výboru ze dne 11. dubna 1910 budiž zdejšímu úřadu co nejdříve předložena.

C. k. správce úřadu:

(Podpis.)

Jednota Růž. P. Marie v Hrabůvce bez odkladu složila kapitál 1000 K na zakoupení státní obligace pro farní beneficium v Hrabůvce, a obnosem 350 K vybavila povinnost obce Hrabůvky farářů Hrabovskému platiti ročně 14 K. Peníze obci vyplaceny a zjednána státní obligace pro farní beneficium v Hrabůvce i v Hrabově.

Jelikož však potřeba samostatné duchovní správy se jevila čím dále tím více, usneseno podati žádost vys. c. k. ministerstvu kultu a vyučování, by vys. c. k. vláda, jelikož podmínka druhá splněna, milostivě upustila od první podmínky, a faru v Hrabůvce definitivně zřídila. Žádost vypracována a prostřednictvím J. M. p. probošta Dr. Stojana předložena vys. c. k. ministerstvu kultu a vyučování.

Stavba fary.

Když dosažena úroveň kostela a zároveň došla radostná zpráva, že vysoké c. k. ministerstvo slíbilo zřídit duchovní správu v Hrabůvce a dotovati duchovního správce, pomýšleno na stavbu fary. Za tou příčinou obrátila se Jednota na osvědčené již stavitele Grossmanna a Fialu se žádostí, by vypracovali plány na novou farní budovu. Protože pak Jednota nemá velikých prostředků, žádáno o nákres fary pouze přízemní. V měsíci květnu byly plány Jednotě odevzdaný, a když pak c. k. okresním hejtmánstvím v Mor. Ostravě tak i Nejd. k. a. konsistoří v Olomouci schváleny, zadána stavba fary firmě Grossmann a Fiala za 20.000 K.

Farní budova je přízemní, ve způsobě vily vybudována s podkrovní světničkou a obsahuje čekárnu, dvě světnice pro faráře, jednu světnici pro kaplana, prostrannou jídelnu, světnici pro hospodyně a kuchyni. Nahoře, jak zmíněno, útulnou světničku pro hosty.

Farní budova tato zdá se býti vhodným stavením než snad poněkud těsným a malým, což budoucnost ukáže.

* * *

Tot kratičký nástin veškeré práce a kroků podniknutých k postavení chrámu Páně a zřízení duchovní správy v Hrabůvce. Ke konci konáme milou povinnost, vyslovující nejserdečnější díky všem, kdož nám jakýmkoliv způsobem napomáhali dosáti cíle vytknutého.

Díky vzdány buďtež na místě prvním J. M. nejd. panu proboštu Dr. Stojanovi, zem. a říš. poslanci, J. M. nejdůstojnějšímu p. biskupu Dr. Karlu Wisnarovi, gen. vikáři arcibisk. olomouckého, J. M. nejdůstojnějšímu panu prelátu Dr. Fr. Ehrmannovi, kanovníku arcib. kapitoly olomoucké, jakož i nejd. panu kanovníku Fr. Špičkoví, děkanu v Mor. Ostravě.

Díky veřejně vzdáváme urozenému a slovuťnému panu místodržitelskému radovi Sedláčkovi, rytíři řádu Františka Josefa a komandeu řádu sv. Řehoře Velkého v Brně, jakož i urozenému panu Dr. Viktoru ze Gschmeidlerů, c. k. okr. hejtmanu v Mor. Ostravě, velectnému panu c. k. komisaři Žilkovi a velectnému panu c. k. inženýrovi J. Starostovi, již všichni vždy s největší ochotou nám vstříc vyšli a nás podporovali.

Ó, Maria, Královno sv. Růžence, Matko naše, Útěcho naše v životě i ve smrti, přijmi do mocné ochrany své tento nový chrám Páně a celou osadu Hrabůveckou. Pros, přimluvej se, oroduj za ten dobrý lid moravský u trůnu Syna Svěho a nechť všichni, kdož v tomto chrámě u Tebe pomoci hledati budou, zakusí pravdu slov Písma sv.: Blahoslavení, kteří ostřihají cest svých. Kdož by mne nalezl, najde život a obdrží spasení od Hospodina.

Maria, Královno sv. Růžence, oroduj za nás!

